

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRAS PIRMININKAS

Gedimino pr. 11, LT-01103, Vilnius, tel. +370 5 2098851, el. p. LRVkanceliarija@lr.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-09-11

Nr. S-2588

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2021 M. BALANDŽIO 28 D. NUTARIMO NR. 292 „DĖL STRATEGINIO VALDYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Vyriausybės kanceliarija parengė ir teikia Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimo Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Projektu sprendžiama problema – Strateginio valdymo metodikos (toliau – Metodika) įgyvendinimo metu atsiradęs poreikis strateginio valdymo sistemos dalyviams numatyti papildomas metodinės pagalbos priemones, taip pat supaprastinti tam tikrus strateginio valdymo procesus, siekiant užtikrinti savalaikį ir kokybišką viešųjų investicijų įgyvendinimą.

Projekto parengimą paskatinusios priežastys:

- Viešojo administravimo įstatymo ir Biudžeto sandaros įstatymo sąlygotas poreikis įgalinti atitinkamas viešąsias įstaigas atlikti funkcijas, reikalingas Strateginio valdymo įstatymui ir Metodikai įgyvendinti, ir numatyti, kad už šių funkcijų atlikimą joms gali būti skiriamas finansavimas iš valstybės biudžeto;

- užtikrinti nuoseklų reguliavimą tarp Metodikos ir Projektų, finansuojamų valstybės biudžeto lėšomis, administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2023 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 1K-257 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. 1K-227 „Dėl Strateginio valdymo metodikos taikymo“ pakeitimo“ (toliau – Taisyklės);

- atsisakyti perteklinio ir netikslingo reguliavimo, kuris atsiskleidė per praktines situacijas (pavyzdžiui, privalomo reikalavimo pažangos priemonių veiklas įgyvendinti per projektus arba jungtinio projekto vykdytojui rengti investicijų projektą);

- atlikti kitus tikslinamojo pobūdžio pakeitimus, kurių poreikis išryškėjo po Metodikos pakeitimo 2022 m. gruodį.

Projektu siūlomo teisinio reguliavimo tikslai:

- 1) įgalinti viešąsias įstaigas ir kitus strateginio valdymo sistemos dalyvius atlikti valstybės biudžeto lėšomis finansuojamų projektų administruojančiosios institucijos funkcijas;

- 2) įgalinti viešąją įstaigą Europos socialinio fondo agentūrą (toliau – ESFA) ir viešąją įstaigą Centrinę projektų valdymo agentūrą (toliau – CPVA) prireikus teikti strateginio valdymo sistemos dalyviams metodinę pagalbą, rekomendacijas ir konsultacijas dėl projektų įgyvendinimo planų rengimo;

3) įgalioti CPVA teikti konsultacijas dėl funkcinių zonų vystymo veiksmų planavimo bei įgyvendinimo;

4) numatyti, kad viešosioms įstaigoms už Metodikoje nustatytų funkcijų atlikimą gali būti skiriamas finansavimas iš valstybės biudžeto;

5) papildyti naujais atvejais, kai pažangos priemonių veiklos gali būti įgyvendintos nevykdant projektų;

6) numatyti galimybę jungtinio projekto vykdytojai nerengti investicijų projekto;

7) nustatyti vėlesnį atitinkamų Metodikos punktų nuostatų įsigaliojimą, suderinant jas su Taisyklėmis.

Atsižvelgiant į Projekto tikslus, Metodikoje atliekami šie pakeitimai:

- Tikslinamas Metodikos **2.1 papunktyje** pateiktas administruojančiosios institucijos sąvokos apibrėžimas: jame paliekamos tik administruojančiosios institucijos funkcijos, o šias funkcijas galintys atlikti strateginio valdymo sistemos dalyviai reglamentuojami naujais Metodikos 133¹–133³ punktais.

- Metodika papildoma **133¹ punktu**, kuriame nurodomi konkretūs strateginio valdymo sistemos dalyviai, galintys atlikti planavimo būdu atrenkamų valstybės biudžeto lėšomis finansuojamų projektų administruojančiosios institucijos funkcijas, t. y. plėtos programų (PP) valdytojai arba pažangos priemonių koordinatoriai, arba viešosios bei biudžetinės įstaigos, kurių sąrašas pateiktas minėtame Metodikos punkte. Viešosioms įstaigoms ir biudžetinėms įstaigoms administruojančiosios institucijos funkcijos priskirtos pagal ministrams pavestas valdymo sritis, atsižvelgiant į įstaigų turimą projektų valdymo patirtį ir (arba) jų veiklos sritį. Ministrų valdymo sritys nustatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarime Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“.

- Metodika papildoma **133² punktu**, kuriame nurodoma, kad konkurso ir tęstinės atrankos būdu atrenkamų valstybės biudžeto lėšomis finansuojamų projektų administruojančiosios institucijos funkcijas gali atlikti valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, joms pavaldžios biudžetinės įstaigos arba viešosios įstaigos, kurių sąrašas pateiktas minėtame Metodikos punkte. PP valdytojas arba pažangos priemonės koordinatorius gali pats savo nuožiūra pasirinkti, kas iš nurodytų strateginio valdymo dalyvių gali geriausiai atlikti administruojančiosios institucijos funkcijas. Numatoma, kad PP valdytojai arba pažangos priemonės koordinatoriai praktikoje rinksis tuos strateginio valdymo sistemos dalyvius, kurie dirba ir turi patirties atitinkamoje viešosios politikos srityje.

- Metodika papildoma **133³ punktu**, kuriame nurodoma, kad ES ir (ar) kitos tarptautinės paramos lėšomis finansuojamus projektus administruojančios institucijos funkcijas Metodikos

133 punkte nustatyta tvarka atlieka Vyriausybės įgalios viešosios įstaigos. Metodikoje konkrečios viešosios įstaigos nenurodomos, nes ES ir (ar) kitos tarptautinės paramos lėšomis finansuojamus projektus administruojančios institucijos funkcijas galintys atlikti strateginio valdymo sistemos dalyviai nustatomi atskirais Vyriausybės nutarimais, reglamentuojančiais konkretų finansavimo šaltinį. Tuo tarpu valstybės biudžeto lėšomis finansuojamus projektus administruojančios institucijos funkcijas galintys atlikti strateginio valdymo sistemos dalyviai nustatomi Metodikoje, nes šis finansavimo šaltinis nėra atskirai reglamentuojamas Vyriausybės lygiu.

- Metodika papildoma **8¹ punktu**, numatančiu, kad įstaigos, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, kaip jie apibrėžti Biudžeto sandaros įstatyme, ir joms pavaldžios biudžetinės įstaigos ir įstaigos, kurių vadovai yra savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojai, kaip jie apibrėžti Biudžeto sandaros įstatyme, ir kitos savivaldybių tarybų įsteigtos biudžetinės įstaigos, rengdami planavimo būdu atrenkamus projektus, gali kreiptis į ESFA, kuri projektų rengimo klausimais teikia jiems metodinę pagalbą, rekomendacijas ir konsultacijas, išskyrus Strateginio valdymo įstatymo 3 straipsnio 27 dalies 6 punkte nurodytą valstybės veiklos sritį (valstybės saugumas ir gynyba). Šioje valstybės veiklos srityje projektų rengimo klausimais metodinę pagalbą, rekomendacijas ir konsultacijas aptartiems strateginio valdymo sistemos

dalyviams teikia CPVA. ESFA įgaliojama atlikti Strateginio valdymo įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje numatytą funkciją, neribojant strateginio valdymo sistemos dalyvių pasirinkimo viešojo pirkimo būdu įsigyti paslaugas iš rinkos dalyvių, galinčių suteikti reikalingas paslaugas. Pažymėtina, kad tai būtų papildoma galimybė aptartiems strateginio valdymo sistemos dalyviams kreiptis metodinės pagalbos, rekomendacijų ir konsultacijų. Tokią funkciją siūloma nustatyti ESFA, atsižvelgiant į jos turimas žinias ir praktinę projektų valdymo patirtį, sukauptą administruojant Europos socialinio fondo lėšomis finansuojamus projektus net trijose finansinėse perspektyvose (2004–2006 m., 2007–2014 m., 2014–2020 m.). Numatoma, kad ESFA teikiama metodine pagalba, rekomendacijomis ir konsultacijomis strateginio valdymo sistemos dalyviai dažniausiai naudosis tuomet, kai reikia visapusiškai ir toliaregiškai išvystyti projekto idėją, kad užtikrintai būtų sukurti rezultatai ir naudos, reikalingi valstybės tikslams įgyvendinti. Dažniausiai planavimo būdu atrenkami projektai būna kompleksiniai, neretai būna daug dalyvių, todėl parengti tokius projektus reikia atitinkamų kompetencijų, profesinės patirties, kurių ne visi strateginio valdymo sistemos dalyviai turi. Numatoma, kad valstybės saugumo ir gynybos valstybės veiklos srityje projektų rengimo klausimais metodinę pagalbą, rekomendacijas ir konsultacijas strateginio valdymo sistemos dalyviams gali teikti CPVA. Šioje valstybės veiklos srityje CPVA yra pasirinkta, atsižvelgiant į susiklosčiusią praktiką, kai jau šiuo metu CPVA teikia metodinę pagalbą ir konsultacijas atitinkamoms ministerijoms. Šioje valstybės veiklos srityje itin svarbus konfidencialumo veiksnys, todėl darbuotojai, dirbantys su šiais klausimais, turi turėti teisę dirbti su įslaptinta informacija. CPVA atitinkami darbuotojai tokią teisę turi, todėl būtų išvengiama galimos administracinės naštos ir laiko sąnaudų, kai kiti subjektai turėtų gauti tokius leidimus. Atžvelgiant į geopolitinę situaciją, valstybės saugumo ir gynybos projektų parengimo ir įgyvendinimo sparta yra itin aktuali, todėl labai svarbu, kad reikiama metodinė pagalba ir konsultacijos būtų teikiamos operatyviai.

- Metodikos **9.2 papunktis** papildomas nuostata, pagal kurią RPP valdytojas (Vidaus reikalų ministerija) įgaliojamas teikti konsultacijas regionų plėtros taryboms ir savivaldybių institucijoms rengiant ir įgyvendinant regionų plėtros planus ne tik dėl šių planų atitikties nacionalinės regioninės politikos tikslams ir uždaviniams, bet ir dėl integruotų teritorinių investicijų nacionalinės regioninės politikos įgyvendinimo teritorijose, o tai yra integrali regionų plėtros planų rengimo ir įgyvendinimo proceso dalis. Pagal Strateginio valdymo metodikos 121.1.3 papunktį, regiono plėtros plane turi būti apibūdinamos suformuotos ir numatomos suformuoti funkcinės zonos, tikslinės teritorijos ir kitos teritorijos, integruotai vystomos pagal konkrečius finansavimo šaltinius reglamentuojančių teisės aktų nuostatas.

- Metodikos **10 punktas** papildomas nuostata, pagal kurią CPVA įgaliojama teikti konsultacijas ne tik dėl savivaldybių strateginių plėtros planų ir savivaldybių strateginių veiklos planų rengimo, bet ir dėl funkcinės zonų vystymo veiksmų planavimo bei įgyvendinimo. Šios konsultacijos bus svarbus indėlis ir pagalba RPP valdytojui (Vidaus reikalų ministerijai) užtikrinant regionų plėtros planų kokybę, savalaikį ir efektyvų juose suplanuotų investicijų įgyvendinimą.

- Metodika papildoma **16¹ punktu**, numatančiu, kad Metodikos 5, 8, 8¹, 10, 15, 16, 133¹, 133², 133³, 254 ir 260 punktuose, 9.1 papunktyje nurodytoms viešosioms įstaigoms už šiuose punktuose nustatytų funkcijų atlikimą, Metodikos 8 priede nurodytoms viešosioms įstaigoms už Metodikos 134.2 papunktyje nurodytų funkcijų atlikimą gali būti skiriamas finansavimas iš valstybės biudžeto. Šiuo papildymu siekiama įgyvendinti Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą sąlygą, pagal kurią valstybės biudžeto asignavimų valdytojai gautus asignavimus gali paskirstyti viešosioms įstaigoms tik tuo atveju, jei galimybė gauti biudžeto lėšų numatyta Vyriausybės nutarimuose, priimtuose vadovaujantis Strateginio valdymo įstatymu.

- Tikslinamas Metodikos **132 punktas** – numatomi papildomi atvejai, kai pažangos priemonių veiklų įgyvendinimas vykdant projektus netikslingas ir galimas nevykdant projektų, nes projektų rengimas, atranka ir vykdymas tik sukurtų papildomą administracinę naštą, kuri neduotų jokios pridėtinės vertės viešųjų išlaidų efektyvumui. Numatyti nauji atvejai: a) kai

planuojama veikla, skirta išmokoms arba kompensacijoms apmokėti, o išmokų arba kompensacijų gavėjai ir mokėjimo procesas yra nustatyti įstatymuose; b) kai planuojama veikla, kuri finansuojama skiriant valstybės biudžeto dotacijas, kurių skyrimo sąlygos ir tvarka nustatoma įstatymuose, Vyriausybės nutarimuose arba jas nustato asignavimų valdytojas, įskaitant ir kitas lėšas, kurios skiriamos vadovaujantis tomis pačiomis sąlygomis ir tvarka; c) kai planuojama veikla, skirta stojimui į tarptautinę organizaciją arba jungimuisi į ES ar tarptautinę iniciatyvą (įgyvendinant šią veiklą finansuojami stojimo, pirmų metų arba ribotos trukmės narystės tarptautinėje organizacijoje arba tarptautinėje iniciatyvoje įnašai); d) planuojama veikla, kuria didinamas darbuotojų darbo užmokesčio, stipendijų ir (arba) kitos paramos studentams dydis, didinamas etatų, studijų vietų ir (arba) kitos paramos studentams gavėjų (studentų) skaičius. Pažymėtina, kad ir šiais atvejais strateginio valdymo sistemos dalyvis, jeigu pats apsispręstų, galėtų pažangos priemonių veiklas įgyvendinti vykdydamas projektus.

- Tikslinamas Metodikos **140.5 papunktis** – įtraukiama galimybė jungtinio projekto vykdytojams nerengti investicijų projekto, kadangi tokio projekto efektyvumas ir nauda turėtų būti įvertinti rengiant PP pažangos priemonės pagrindimą. Atitinkamai tikslinamas metodikos **88.2 papunktis** – numatomas reikalavimas PP pažangos priemonės pagrindime paaiškinti, kodėl nuspręsta pažangos priemonę įgyvendinti vykdam jungtinius projektus, taip pat nustatytos sąlygos, kada net ir jungtiniams projektams privaloma rengti investicijų projektą, t. y. investicijų projektas tampa privalomas PP valdytojo arba pažangos priemonės koordinatoriaus sprendimu, jei rengiant pažangos priemonę dėl objektyvių priežasčių neįmanoma įsitikinti, kad jungtinio projekto projektų įgyvendinimas bus efektyvus ir (ar) sukurs didžiausią naudą.

- Keičiamas Metodikos **8 priedas** – jame atsisakoma viešųjų įstaigų, galinčių atlikti jungtinio projekto vykdytojo funkcijas, skirstymo pagal valstybės veiklos sritis. Praktika rodo, kad šis skirstymas yra perteklinis, nes minėtame priede nurodytos viešosios įstaigos veikia pagal turimą kompetenciją ir sukauptą patirtį, todėl papildomi ribojimai neturi pridėtinės vertės.

- Keičiamas Metodikos **134.2 papunktis**: detalizuojamos jungtinio projekto vykdytojo funkcijos ir atsisakoma perteklinės nuorodos į Strateginio valdymo įstatymo 3 straipsnio 17 dalies 8 punktą, nes jame minimos viešosios įstaigos yra nurodytos Metodikos 8 priede. Pažymėtina, kad Strateginio valdymo įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodytas funkcijas atlikti ir gauti už tai finansavimą gali tik tos viešosios įstaigos, kurios yra Vyriausybės įgaliotos. Siekiant įgalioti konkrečias viešąsias įstaigas atlikti jungtinio projekto vykdytojo funkciją, parengtas Strateginio valdymo metodikos 8 priedas. Kitos minėtame priede nenurodytos viešosios įstaigos tokios funkcijos atlikti negali. Atsižvelgiant į tai, Metodikos 134.2 papunktyje nuoroda į Strateginio valdymo įstatymo 3 straipsnio 17 dalies 8 punktą yra per plati.

- Tikslinamas Metodikos **178 punktas** – atsisakoma privalomo reikalavimo į strateginius veiklos planus perkelti visus rezultato rodiklius iš PP pažangos priemonės aprašo. Praktika rodo, kad minėtuose aprašuose dažnai nustatoma nemažai rezultato rodiklių, kurie būtini pagal finansavimo šaltinio reikalavimus, tačiau nėra svarbūs pažangos priemonės įgyvendinimo stebėsenai. Atsižvelgiant į tai, Metodikoje numatyta galimybė asignavimų valdytojui į strateginį veiklos planą perkelti tik tuos rezultato rodiklius, kurie geriausiai parodo pažangos priemonės įgyvendinimo naudą.

- Atsižvelgiant į susitarimą su ministerijomis, kad reikia ilgesnio laiko pasirengti įgyvendinti Taisyklės, o tvirtinant Taisyklės nustatyta, kad jos įsigalios 2024 m. sausio 1 d., nustatoma, kad iki 2024 m. sausio 1 d. galios ankstesnė Metodikos 133 punkto redakcija.

- Tikslinami Metodikos **147.2 ir 217.4 papunkčiai** bei **246 punktas**, kuriuose Lietuvos statistikos departamento pavadinimas keičiamas į Valstybės duomenų agentūrą. Taip pat keičiami Metodikos **12 ir 15 priedai**: įtraukiamos dvi naujos įstaigos (Viešojo valdymo agentūra ir Lietuvos Respublikos žvalgybos kontrolierių įstaiga), o Lietuvos statistikos departamento pavadinimas keičiamas į Valstybės duomenų agentūrą.

Įgyvendinus Projekte numatytus pakeitimus, **naudą** pajus dauguma strateginio valdymo sistemos dalyvių: pažangos priemonės rengiantys valstybės biudžeto asignavimų valdytojai (jie įgis daugiau galimybių įgyvendinti pažangos priemonės nevykdydami projektų arba pasitelkti

viešąsias įstaigas projektams rengti ir (arba) administruoti), jungtinio projekto vykdytojai (jie galės neberengti investicijų projekto), savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojai (jie turės daugiau galimybių gauti reikiamas konsultacijas, kaip tinkamai įgyvendinti nacionalinę regioninę politiką). Visa tai padės užtikrinti savalaikį ir kokybišką viešųjų investicijų panaudojimą.

Projekto įgyvendinimo stebėseną atliks metodinė strateginio valdymo grupė, kurią sudaro Vyriausybės kanceliarijos, Finansų ministerijos ir CPVA atstovai. Šios grupės nariai nuolat stebi Metodikos įgyvendinimą, kaupia strateginio valdymo sistemos dalyviams aktualią informaciją ir kylančius iššūkius, reguliariai (kas savaitę) juos aptaria ir ieško galimų sprendimo būdų.

Projektas aptartas 2023 m. rugpjūčio 29 d. tarpinstituciniame pasitarime, papildomai įvertintos Finansų ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Energetikos ministerijos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Teisingumo ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos išsakytos pastabos.

Projektas paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Projektą parengė Vyriausybės kanceliarijos Strateginio valdymo grupės vadovė Daiva Žaromskytė-Rastenė (tel. 8 706 63 776, el. p. daiva.zaromskyte@lr.lv.lt) ir vyresnioji patarėja Virginija Baniūnienė (tel. +370 5 209 8714, el. p. virginija.baniuniene@lr.lv.lt), Vyriausybės kanceliarijos vyriausioji patarėja, l. e. p. Projektų valdymo skyriaus vedėja Inga Moisiejūtė (tel. +370 5 209 8842, el. p. inga.moisiejute@lr.lv.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimo Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas, 8 lapai.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimo Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto lyginamasis variantas, 9 lapai.

3. Vyriausybės posėdžio protokolo projektas, 1 lapas.

Ministrė Pirmininkė

Ingrida Šimonytė